

DE MYSTERIEUZE KAPITEIN MELVILLE

In de bewerking van de schepengriffies van Rumst van ons gewaardeerd ‘werkend lid’ Leo Vermeulen, zijn er zeven vermeldingen over een mysterieus lijkend figuur, kapitein Melville.

Pastoor Van den Bossche gaat op 14 juli 1765 voor in de begrafenis voor de edele heer Melvil, kapitein in Hollandse dienst. Zo schrijft hij in het begrafenisregister en vermeldt erbij dat hij begraven werd in de kerk, op het groot koor¹.

Kapitein Melville woonde aan de Markt, gedurende omtrent 2 jaar². Schout en drossaard Jacobus Ernest Hubertus De Rest vroeg aan het dorpsbestuur om het "dood stinkend" lichaam ter aarde te laten bestellen en het huis met de meubelen te verzegelen³. De kosten voor de begrafenis moesten geregeld worden en intussen dienden er zich reeds schuldeisers aan voor een bedrag van 1752 gulden. De grootste schuldeiser was de heer van Niel, Jakob Alexander O'Donnoghue, die 1600 gulden reclameerde.

Op 10 augustus 1765 liet de drossaard een advertentie plaatsen "in de gazetten" en er was een "uitplakking op de kerkmuur en aan het 's herenhuis"⁴. Reeds voordat de voorgeschreven periode van drie maanden was verstreken, werd op 26 september 1765 begonnen met de opmaak van de inventaris, meubelen, klederen, huisraad, boeken en documenten.

Bij de start van de verkoop – akte van 1 oktober 1765 – komen we meer te weten over deze figuur. Zijn naam is Charles George François Melville en hij was kapitein in het tweede bataljon van het regiment van luitenant generaal baron de Villegas. Dit regiment stond eerder onder het bevel van kolonel de La Gadelière en lag in 1741 in garnizoen in Bergen op Zoom⁵.

Wie is Charles Melville?

Charles Melville werd gedoopt in de kerk van Onze-Lieve-Vrouw over de Dijle te Mechelen op 4 november 1695⁶. Zijn ouders waren Georgius De Mervill en Isabella Blijlevens, die, net negen maanden eerder, op 3 februari 1695 in dezelfde kerk waren gehuwd. De huwelijksgetuigen waren Albert de Tamison en Isabella De Pottere. Over zijn vader blijft de geschiedenis duister, we vonden geen enkel spoor van hem in de verschillende bronnen en documenten die geraadpleegd werden. Zijn moeder was de oudste dochter uit het gezin van Carolus Franciscus Blijlevens, heer van Sint-Jans-Geest⁷ en Isabella De Pottere, die aan de "Ravenberghstraet" te Mechelen woonden. Hoewel dit gezin

¹ Van Reeth E. *Parochieregisters Rumst, begrafenis*, uitg. Rumesta p. 231.

² Waar op de Markt hebben we nog niet kunnen situeren.

³ Vermeulen L. *Schepengriffie Rumst 2006*, uitg. Rumesta p. 103.

⁴ Vermeulen L. *Schepengriffie Rumst 1995*, uitg. Rumesta p. 66 e.v.

⁵ Genealogie Duncombe, www.tholen-schakerloo.nl, p. 8.

⁶ Website ‘Ware Vrienden van het Archief van Mechelen’. De peter en de meter waren zijn beide grootouders langs moeders zijde, Carolus Franciscus Blijlevens en Isabella de Pottere.

⁷ Sint-Jans-Geest ligt in Waals-Brabant bij de taalgrens en behoort nu tot Jodoigne/Geldenaken.

negen kinderen kreeg, was Isabella blijkbaar het enige kind, dat de huwbare en volwassen leeftijd bereikte. Isabella was gedoopt in de Onze-Lieve-Vrouwekerk te Mechelen op 24 december 1674¹.

Charles Melville heeft zijn vader wellicht nauwelijks gekend, want op 28 februari 1702 hertrouwde zijn moeder in de Onze-Lieve-Vrouwekerk van Mechelen met Philippe François de Croy, markies van Warneck, een militair die reeds tweemaal weduwnaar was. Hij was een jongere zoon van Eustachius de Croy, heer van Roeulx en van Theodora Gertruda von Kettler. Zijn eerste echtgenote was Claudine Françoise de la Pierre de Fay, dame van Lippelo, Malderen en Liezele en erfgename van het Gravenkasteel in Lippelo². Zijn tweede echtgenote was Maria Helman de Willebroek uit de heerlijkheid van Willebroek. Uit dit tweede huwelijk werden twee dochters geboren, van wie de jongste abdis van de abdij van Herkenrode werd. Ook uit het huwelijk van Philippe François de Croy en Isabelle Blijlevens werd een dochter geboren. Zij kreeg de naam Lucie de Croy de Warneck³.

Philippe François de Croy, markies van Warneck, zou omstreeks 1710 overleden zijn. Zijn oudste dochter uit het eerste huwelijk, Marie Thérèse, volgde hem op als "marquise de Warneq", maar in opvolging van haar moeder ook als "dame van Lippelo, Malderen en Liezele". Zij was op 2 februari 1704 gehuwd met Hendrik Gabriel van Salm-Kyrbourg. Wat er van Isabelle Blijlevens geworden is na het overlijden van haar man, is evenmin bekend. Werd zij als weduwe geweerd uit de hogere kringen waarin haar stiefdochters verkeerden?

Militaire loopbaan

Voor haar tienerzoon zat er wellicht niks anders op dan voor een militaire carrière te kiezen. Zijn militaire loopbaan uitspitten vergt echter grote kennis van de opbouw van de verschillende regimenten, die in dienst waren van de Staten van Holland⁴.

Via de aanduidingen "de Villegas" en "de La Gad(d)elière", bleek Charles Melville kapitein te zijn in het regiment "Nationale Wartensleben nr. 18", dat in de militaire documentatie ook vermeld wordt als Infanterie Regiment 668a, of afgekort IR668a. Dit regiment werd in 1668 opgericht en stond vanaf 1708 onder de leiding van luitenant-generaal Gauthier de Villegas. In 1730 werd deze aan het hoofd van het regiment opgevolgd door luitenant-generaal Gaspar Steven de la Gadelière. In 1748 werd het bevel toegekend aan George baron de Villegas, de zoon van voornoemde Gauthier. In 1752 volgde er een reorganisatie waarbij het regiment 'Nationale Wartensleben' werd opgeheven en ondergebracht

¹ Haar peter en meter waren haar oom Guilielmus Taets van Amerongen, echtgenoot van Aurelia Van Blijlevens, en haar tante Maria Anna De Pottere.

² Het Gravenkasteel werd door haar vader gebouwd en kwam via haar dochter in de familie Salm-Kyrbourg terecht. Het huidige rusthuis 'Gravenkasteel' verwijst naar de locatie. Philippe François de Croy en Claudine Françoise de la Pierre de Fay zijn voorouders van onze koningen Albert I, Leopold III, Boudewijn, Albert II en Filip.

³ Zij was dus een halfzus van Charles Melville. We hebben niet kunnen ontdekken waar ze geboren, gedoopt, overleden of begraven is, en wat er van haar geworden is.

⁴ De gegevens over de regimenten IR668a en IR718a zijn te vinden op www.dutchregiments.nl

werd in het Infanterie Regiment 718a, dat enkele jaren later geleid werd door voornoemde George de Villegas.

Dit regiment omvatte soms twee, soms drie bataljons. Deze bataljons verbleven niet steeds in dezelfde garnizoensplaats. De lijst van de opeenvolgende garnizoensplaatsen is bekend. Het zou interessant zijn om in de archieven van die steden en plaatsen de activiteiten van dit regiment na te gaan, en eventueel ook het persoonlijke verhaal van de militaire leiding en hun soldaten te vernemen. Vanaf 1703 was het regiment in garnizoen in Nijmegen. Het is ook daar dat Gauthier de Villegas het bevel opnam in 1708. Vermoedelijk is onze jonge Melville in die tijd bij dit regiment aangesloten. Na Zutphen (1715-1716), Arnhem (1716-1719), Ieperen en Veurne (1719-1722), Breda (1722-1725) en Heusden (Nederland) (1725-1728), hield het regiment garnizoen in Venlo (1728-1731). Na het overlijden van Gauthier de Villegas op 30 maart 1730, werd de La Gad(d)elière bevelhebber. Onder zijn leiding was het regiment gelegerd in Breda (1731-1737), Bergen op Zoom (1737-1744) en Sas van Gent (1744-1749), waar zij in strijd waren met het Franse leger naar aanleiding van de Oostenrijkse Successieoorlog, die uiteindelijk zijn beslag kreeg met de Vrede van Aken in 1748. Was de La Gadelière gesneuveld of gewoon overleden? Dat blijft de vraag. De leiding van het regiment werd toebedeeld aan George baron de Villegas (°1691). Onder zijn bewind was het regiment in de steden Breda (1749-1750), Hellevoetsluis (1749-1750), Bergen op Zoom (1750-1751), Vere (1751-1752) en korte tijd in Doornik (1752).

Met de reorganisatie van 1752 werd het regiment opgenomen in het Infanterie Regiment 718a, dat onder het bevel stond van de prins van Brunswijk, Lodewijk Ernst van Brunswijk-Wolfenbüttel-Bevern (°1718, +1788), die op 4 augustus 1751 militair gouverneur werd in 's-Hertogenbosch. Hij was een neef van keizerin Maria Theresia van Oostenrijk, maar streed vanaf 1750 toch in Staatse dienst, nadat hij door stadhouder Willen IV met een rijkelijk tractement was overgehaald. Hij leefde royaal en ging de geschiedenis in als "de dikke hertog".

Toen de gouverneur van Doornik, George de Villegas, het bevel werd toegewezen, verbleef het regiment in garnizoen tot 1754 in Doornik, vervolgens te Namen (1754-1759), Nijmegen (1759-1761) en daarna te Gorinchem en Heusden (1761-1766/1767). Het is vermoedelijk in deze periode dat kapitein Melville het leger heeft verlaten en uiteindelijk omstreeks 1763 zich te Rumst vestigde.

Waarom kapitein Melville, eens uit dienst, terugkeerde naar zijn geboortestreek en hoe hij uiteindelijk in Rumst belandde, blijft onduidelijk, vermits bij zijn dood bleek dat er geen erfgenamen (meer) waren.

Waren er nog erfgenamen?

Rechtstreekse afstammelingen zouden wellicht bekend geweest zijn, maar vermits de kapitein ongehuwd bleek te zijn, waren die er wellicht niet. Wat er van zijn halfzus langs moeders zijde, Lucie

de Croy de Warneck, is geworden, werd niet gevonden. Familieleden langs vaders zijde waren eveneens onbekend.

Misschien had het uitwerken van een uitgebreide kwartierstaat wel duidelijkheid gebracht? 350 jaar

George Melville sr. ° 1636 + 1707

later, kwamen we op die wijze uit bij de families de Fierlant, de Biseau en della Faille, wier voorouders te maken hadden met de Slijkenhoeve¹. Maar drossaard De Rest had uiteraard niet de mogelijkheden van nu om deze verwantschappen zover uit te zoeken. Er bleken dus geen erfgenamen op te duiken. Vandaar dat, na het verkopen van alle bezittingen van kapitein Melville en het regelen van alle schulden, het saldo kon afgerekend worden : curator M.A. Van Goethem ontving op 9 januari 1769 nog 428 gulden en 8 stuiver².

Vader George Melville (jr.)? Wie was hij? Een hypothese

Zoals om de mogelijke erfgenamen van kapitein Melville te vinden, zijn we ook op zoek gegaan naar bronnen, die ons uitzicht zouden kunnen geven op de afkomst van de kapitein langs vaders kant.

We kunnen slechts een hypothese voorleggen. Bij de geboorte van zijn zoon in 1695 is de vader, George Mervil (of Melville), wellicht ouder dan twintig. Door een huwelijk met Isabelle Blijlevens, mag verondersteld worden dat hij uit een zelfde milieu komt : hogere burgerij of lagere adel, en mogelijk uit een familie met militairen, iets wat via zijn genen ook bij de zoon tot uiting komt.

In die veronderstelling heeft hij wellicht pas op latere leeftijd een huwelijk aangegaan. Een jongere zoon moet een inkomen en status opbouwen, vermits de oudste zoon het ouderlijk vermogen erft. Ook in de situatie van een militaire loopbaan, moet eerst een zekere promotie bereikt worden.

De combinatie van de naam Melville, een militaire familie, en (lagere) adel vonden wij in Schotland, maar met een uitwijking naar de Nederlanden, in de juiste tijdsperiode.

George Melville (sr.), °ca 1634, +20.5.1707, 4e lord Melville vanaf 1643 – als zevenjarige in opvolging van zijn overleden vader – had uit zijn huwelijk met zijn tweede echtgenote, Catherine

¹ De verwantschappen tussen deze families worden in een latere bijdrage uitgewerkt.

² Leo Vermeulen, *Schepengriffie Rumst 1998*, uitg. Rumesta, p. 59.

Leslie, twaalf kinderen, acht zonen en vier dochters, van wie er velen op zeer jonge leeftijd overleden. Hun vierde zoon heette, zoals zijn vader, ook George.

Vader George (sr.) werd in 1683 ervan beschuldigd deelgenomen te hebben aan de Rye House Plot, een complot waarbij koning Karel II en zijn broer Jacobus, hertog van York, zouden vermoord worden. Om zijn arrestatie te voorkomen vluchtte hij met zijn gezin via Londen naar Hamburg en zij sloten zich in de Nederlanden aan bij andere Britse bannelingen aan het hof van Willem II van Oranje. In 1688 vertrokken Willem van Oranje en echtgenote Mary Stuart, na afzetting van haar vader Jacobus II, terug naar de Britse eilanden ten einde de troon te bestijgen. David Melville trok met het koninklijk paar mee. De vader, die de overtocht door ziekte had gemist, reisde hen korte tijd later achterna. Door hun inzet verkregen zij hoge functies en nieuwe adellijke titels. George (sr.) mocht zich voortaan 1e earl of Melville noemen.

Is George (jr.) achtergebleven in de Nederlanden? Hij is geboren op 24 september 1664 en zou op het moment van zijn huwelijk dan 30 jaar oud zijn geweest. Alleen wordt George (jr.) in Britse bronnen voortdurend vermeld als op jonge leeftijd "young" overleden, wat de hele hypothese op de helling zet.

Harry van Hooydonk